Novine u jurisprudenciji Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Pripremila: Mirela Adžajlić-Hodžić, Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Uvod

Za ovaj broj časopisa *Pravna hronika* Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine izdvojio je šest odluka iz 2025. godine.

Presuda broj 96 0 P 147962 25 Gž od 19. septembra 2025. godine – mobing

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 P 147962 22 P od 28. marta 2024. godine utvrđeno je da je tužiteljica J.V. trpjela lično, sistemsko, psihičko zlostavljanje i ponižavanje od tuženog Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao poslodavca, tj. neposredno pretpostavljene direktorice Pedagoške institucije i savjetnice za standarde i ocjenjivanje I.K., u vremenskom periodu od oktobra 2019. godine do decembra 2021. godine. Cilj tog zlostavljanja bilo je ugrožavanje njenog ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta, što se ogledalo kao napad na mogućnost adekvatne komunikacije, napad na mogućnost održavanja socijalnih odnosa, napad na radne rezultate, napad na ličnu reputaciju i na zdravlje, sve na radu i u svezi sa radom, što predstavlja mobing kao oblik nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu. Presudom se nalaže tuženom da se uzdržava od takvog ponašanja i obavezuje tuženi da tužiteljici nadoknadi nematerijalnu štetu na ime sistemskog zlostavljanja i ponižavanja, te ugrožavanja njenog ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta u visini od 2.000,00 KM sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Protiv prvostepene presude tuženi Brčko distrikt Bosne i Hercegovine je blagovremeno izjavio žalbu kojom pobija prvostepenu presudu u cijelosti, ističući, između ostalog, da je prvostepeni sud povrijedio odredbu člana 4. st. (3), (5) i (6) Zakona o zabrani diskriminacije, te tvrdeći da prvostepeni sud nije obrazložio da li je i na koji način utvrdio da je cilj postupanja „tužene“ bio destrukcija, odnosno narušavanje osobnog, profesionalnog i društvenog dostojanstva i integriteta tužiteljice.

Odluka

Prema ocjeni Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, tuženi žalbom nije doveo

u pitanje pravilnost i zakonitost prvostepene presude.

Naime, prema članu 4. stav (3) Zakona o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine, članu 10. stav (4) Zakona o radu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine" br. 19/06 - pročišćen tekst, 19/07, 25/08, 20/13, 31/14 i 1/15), ali i članu 10. stav (4) Zakona o radu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine" br. 34/19, 2/21, 6/21 i 15/22, u daljnjem tekstu: Zakon o radu ili ZOR), mobing se pojmovno definira kao specifična forma nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu, koja podrazumijeva ponavljanje radnji kojima jedna ili više osoba psihički zlostavlja i ponižava drugu osobu, a čija je svrha ili posljedica ugrožavanje njenog ugleda, časti, dostojanstva, integriteta, te degradacija radnih uvjeta ili profesionalnog statusa. Značajno je ukazati i na to da je u postupku radi zaštite od mobinga radnik dužan dokazati sa stepenom pretežne vjerovatnoće da se ponavljaju radnje koje imaju ponižavajući efekt na njega. Nakon toga teret dokazivanja prelazi na tuženu stranu, koja je dužna uvjeriti sud sa stepenom sigurnosti da mobinga nema, odnosno da radnje ili mjere koje su označene kao mobing nisu poduzete, odnosno da su se kretale u okviru zakonskih ovlaštenja, kako je to regulisano odredbom člana 15. stav (1) Zakona o zabrani diskriminacije, kao i odredbom člana 11. stav (3) Zakona o radu.

U konkretnom slučaju prvostepeni sud je pravilno utvrdio da su u okolnostima ovog slučaja ostvareni svi elementi mobinga. Pri donošenju takvog činjeničnog, a potom i pravnog zaključka sud se oslonio na izvedene dokaze, iskaze svjedoka, materijalnu dokumentaciju i nalaz vještaka medicinske struke. Naime, prema ocjeni ovog suda, element ponavljanja radnji (kontinuiteta) potvrđen je iskazima svjedoka, konkretno svjedoka D.Đ., koja je izjavila da se dešavalo da direktorica tokom dana uđe u ured „milion puta", kada ti ulasci nisu bili potrebni, a svjedok G.P.B. je navela da se to događalo i po više desetina puta dnevno. Svjedok S.P. je opisao situaciju kada je direktorica „drskim glasom istjerala tužiteljicu iz njegove kancelarije", te da se „drsko ophodila prema tužiteljici i da joj je govorila da ne maše rukama kada s njom priča". Pretpostavljena I.K. je sama priznala da je skidala planer sa zida, vraćala dopise na ispravku, kontrolirala evidenciju godišnjih odmora, te da je ulazila u ured uposlenih jer „nema štampač". Dakle, u konkretnom slučaju, prema ocjeni ovog suda, nije riječ o izoliranim, pojedinačnim situacijama koje bi se mogle posmatrati zasebno, već o nizu radnji koje se ponavljaju i međusobno nadovezuju, stvarajući jasan obrazac ponašanja sa obilježjima mobinga. Dalje, sam ponižavajući učinak proizlazi iz sadržaja iskaza svjedoka koji su potvrdili da je tužiteljica bila omalovažavana, prikazivana kao osoba koja nema odgovarajuću stručnu spremu, te da joj je bilo zabranjeno da komunicira sa kolegama. Dalje, svjedok J.T.T. je čula direktoricu kako govori tužiteljici da „ne treba da radi tu jer nema nastavnički fakultet", te da je tužiteljica „stigmatizovana od direktorice". Zatim je svjedok S.O. potvrdio da je tužiteljica obavljala poslove u skladu sa opisom radnog mjesta, uključujući saradnju sa stručnim aktivima, a što joj je u konkretnom slučaju bilo zabranjeno, a svjedok M.Lj. je potvrdio da je viđao tužiteljicu „uplakanu, rastrojenu i iznerviranu", te da je prisustvovao sastanku na kojem je tužiteljica izjavila da trpi mobing. Također, u iskazu koji je dala pred sudom tužiteljica je navela da su problemi nastali po dolasku tužiteljice u Pedagošku instituciju, kada joj se direktorica obratila riječima: „Svaka vam čast na hrabrosti, smatram da ćete se u nekom narednom periodu i te kako pokajati." Sama I.K. u svom iskazu potvrdila je da je, kada je počela da radi kao direktorica Pedagoške institucije, zbog haosa koji je zatekla u njoj, rekla tužiteljici da će se pokajati što je počela tu da radi. Takvo postupanje koje uključuje komentare sa elementima uznemiravanja „pokajat ćeš se što si došla da radiš", oduzimanje radnih zadataka i institucionalnu izolaciju, prema ocjeni ovog suda, imalo je očigledan ponižavajući učinak, ali i jasan cilj – degradaciju radnih uvjeta i

profesionalnog statusa tužiteljice. Dalje, samo pitanje narušavanja dostojanstva je potvrđeno i iskazima svjedoka koji su opisali način na koji je tužiteljica bila tretirana u radnoj sredini (da je direktorica po nekoliko puta vraćala predmet da radi iznova, da je strgala planer sa zida i bacila ga u smeće, da je tražila premještaj zbog pritisaka koje ravnateljica vrši na nju), a štetne posljedice po zdravlje tužiteljice potvrđene su izravnim opažanjima svjedoka J.T.T., koja navodi da je tužiteljicu „susretala na hodniku kako plače, ima mučnine i loše se osjeća“, te da ju je „pozvala sa godišnjeg odmora plačući i rekla da se vodi kao neopravdano odsutna“. Naposljetku nalaz vještaka medicinske struke potvrdio je da je tužiteljica trpjela duševne bolove jakog intenziteta, te da su joj dijagnosticirani akutna reakcija na stres, anksiozno-depresivni poremećaj i panični napadi. Vještak je utvrdio da su tegobe bile izravna posljedica ponašanja pretpostavljene, da su se manifestirale kao neraspoloženje, napetost, nervoza, nesanica, plačljivost, somatske tegobe u vidu povraćanja, te da je tužiteljica bila podvrgnuta farmakoterapiji i psihološkom tretmanu (ta utvrđenja prvostepenog suda, proistekla iz rezultata provedenog medicinskog vještačenja, tuženi u žalbi nije ni dovodio u pitanje).

Dakle, suprotno žalbenom rezoniranju, nedvojbeno proizlazi da je ponašanje pretpostavljene (direktorice) prema tužiteljici imalo i kumulativni i kontinuirani karakter, obilježen učestalim, međusobno povezanim radnjama koje su objektivno proizvele ponižavajući efekt na tužiteljicu kao žrtvu, a koje su, prema ocjeni ovog suda, bile poduzimane sa svrhom da se degradira profesionalni status tužiteljice, ali i da se degradiraju njeni radni uslovi. U vezi s tim postupanjem nastupile su jasne i konkretne posljedice po tužiteljicu, što proizlazi iz činjenice da je rezultat takvog postupanja bilo narušavanje radne svakodnevice, uskraćivanje profesionalnih zadataka i dovođenje u pitanje stručnih sposobnosti tužiteljice. Time su, i prema ocjeni ovog suda, ostvareni svi zakonski elementi mobinga, uključujući i degradaciju radnih uvjeta i profesionalnog statusa.

Presuda broj 96 0 Rs 164019 25 Rsž od 17. decembra 2025. godine – poništenje Odluke o djelimičnom poništenju javnog konkursa

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 Rs 164019 24 Rs od 11. decembra 2024. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio da sud donese presudu kojom će poništiti kao nezakonitu Odluku o djelimičnom poništenju javnog konkursa broj 33-003485/23 od 1. marta 2024. godine u članu 1. za poništenje konkursa za prijem u radni odnos za radno mjesto stručni savjetnik iz područja gradnje na neodređeno vrijeme, zatim, da obaveže tuženog da ponovno izabere najbolje ocijenjenog kandidata i da donese novu odluku o izboru za radno mjesto stručni savjetnik iz područja gradnje na neodređeno vrijeme, u skladu sa provedenim javnim konkursom za prijem u radni odnos broj 33-003485/23 od 28. septembra 2023. godine. Odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja u kojem je tražio i da se obveže tuženi da tužitelju prizna pravo na naknadu plate za radno mjesto stručni savjetnik iz područja gradnje na neodređeno vrijeme u periodu od 23. februara 2024. godine, kao datuma dokazivanja da su ispunjeni uvjeti za radno mjesto prema potvrdi o izboru kandidata broj 01.1-1528ZN-121/24 od 22. februara 2024. godine, pa sve do dana uvođenja u posao u visini koja bi tužitelju pripala po redovnom toku da je blagovremeno donesena odluka o izboru najbolje ocijenjenog kandidata. Također je odbijen zahtjev da se obveže tuženi da tužitelju za period od 23. februara 2024. godine, kao datuma dokazivanja da su ispunjeni uslovi za radno mjesto prema potvrdi o izboru kandidata broj 01.1-1528ZN-121/24 od 22. februara 2024. godine, pa sve do dana uvođenja u posao izvrši uplatu dospjelih, a neuplaćenih doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje na propisani račun Penzionog i invalidskog osiguranja RS prema obavezama za radno mjesto stručni savjetnik iz područja gradnje na neodređeno vrijeme u visini koja bi tužitelju pripala prema

redovnom toku da je blagovremeno donesena odluka o izboru najbolje ocijenjenog kandidata.

Protiv prvostepene presude tužitelj B.G. je blagovremeno izjavio žalbu kojom je pobija u cijelosti.

Odluka

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je ocijenio da su tuženi (odnosno njegova tijela koja su zadužena za blagovremeno, transparentno i učinkovito provođenje poslova, funkcija i dužnosti povjerenih zakonom, u smislu odredbe člana 51. Statuta), a potom i prvostepeni sud propustili da uzmu u obzir obavezu da cjelovito sagledaju sve činjenice i okolnosti pod kojima se postupak javnog konkursa proveo, dajući pri tome jasan odgovor na pitanje da li je provođenje postupka javnog konkursa odista bilo blagovremeno, revnosno, predano a, naposljetku, i učinkovito, kao i kome se eventualni propust u ostvarenju ovog statutarnog principa može staviti na teret: da li tijelima tuženog koja su provodila postupak, ili eventualno tužitelju kao kandidatu. U situaciji da se radi o propustu tijela tuženog za koji nema objektivnog opravdanja, propustili su dati odgovor na pitanje da li formalistički i strogi pristup u tumačenju, a potom i primjeni odredbe člana 43. stav (1) tačka d) Zakona o državnoj službi, bez sagledavanja konkretne činjenične i pravne situacije u međusobnoj vezi, ima kao posljedicu kršenje statutarnih, ustavnih i konvencijskih prava izabranog kandidata, u ovom slučaju tužitelja.

Naime, u obrazloženju svoje odluke Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine podsjeća na to da je odredbom člana II stav (2) Ustava Bosne i Hercegovine određeno da se Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i njeni protokoli (u daljnjem tekstu: EKLJP ili Evropska konvencija) direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini i da imaju prioritet nad svim ostalim zakonima. U tom smislu sudska praksa nastala kao rezultat tumačenja i primjene konvencijskog prava Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu (u daljnjem tekstu: ESLJP) obavezujuća je za sve zemlje članice Vijeća Evrope (pa tako i za Bosnu i Hercegovinu). Zbog toga, domaći sudovi i tijela direktno primjenjuju stajališta izražena u jurisprudenciji ovog suda i pri tumačenju nacionalnih propisa. Imajući u vidu navedeno, te pozivajući se na praksu Evropskog suda za ljudska prava, ovaj sud je ustanovio da je član 6. Evropske konvencije nesporno primjenjiv na ovaj predmet na osnovu svog građanskog (procesnog) vida i da je kao takav morao biti uzet u obzir kako tokom provođenja konkursne procedure, tako i prilikom odlučivanja prvostepenog suda, nezavisno od toga da li se kandidat izričito poziva na povredu konvencijskog prava. Naime, sudovi, ali isto tako i javnopravna tijela koja provode proceduru javnog konkursa su dužni prilikom provođenja postupka i odlučivanja voditi računa o ostvarivanju konvencijskih standarda (pa tako i standarda principa „fer i zakonite procedure" kao elementa prava na pravično suđenje u širem smislu), te u tom smislu direktno primjenjivati Evropsku konvenciju i sudsku praksu ESLJP, što je u konkretnom slučaju izostalo.

Imajući u vidu navedeno, ovaj sud je ustanovio da tužitelj s pravom u žalbi ukazuje na to da se prilikom provođenja konkursnog postupka tijela tuženog nisu u cijelosti „pridržavala svih rokova", da tužitelj ne može snositi odgovornost za činjenicu da tuženi tokom februara 2024. godine nije „imao dovoljno vremena da svoje obaveze organizuje", kao i da takvo postupanje tijela tuženog nije bilo *bona fide*, prije svega, u kontekstu razloga kojima su se tijela tuženog, a potom i prvostepeni sud rukovodili (da je istek roka od 90 radnih dana iz odredbe člana 42. stav (13) Zakona o državnoj službi u tijelima javne uprave „nužno morao" dovesti do poništenja navedenog javnog natječaja). Naime, nije sporno ni za ovaj sud da odredba člana 42. stav (13), a jednako tako ni odredba člana 43. stav (1) tačka d) Zakona o državnoj službi ne ostavljaju dilemu prilikom tumačenja, ali ni primjene u praksi. Međutim, tumačenju i primjeni navedenih odredaba, posebno odredbe člana 42. stav (13) navedenog zakona kojom je regulirana dužina

trajanja postupka izbora kandidata, ne može se pristupiti izolirano, tj. bez sagledavanja i drugih odredaba kojima su, također, regulirani rokovi u povodu provođenja konkursne procedure, jer, u suprotnom, neće se moći otkriti stvarna intencija zakonodavca prilikom normiranja roka u kojem se postupak izbora kandidata mora okončati. Navedena zakonska odredba nije sama sebi cilj, već se primarno ima tumačiti kao jasna instrukcija zakonodavca tijelima tuženog da postupak izbora kandidata provedu učinkovito, odnosno bez nepotrebnog odgađanja, sve kako bi se ostvario princip odgovornosti, učinkovitosti i ekonomičnosti. U tom smislu u postupku izbora kandidata tijela tuženog dužna su sve svoje aktivnosti poduzimati zakonito, ali i učinkovito, uključujući i radnje u povodu postupanja sa prijavama, pozivanja selektiranih kandidata, organizovanja pismenog testa i usmenog intervjua, rangiranja kandidata, dostavljanja rang-liste s preporukom za izbor gradonačelniku, a potom i obavještavanja izabranog kandidata, provjere ispunjenosti općih uvjeta i potrebnih kvalifikacija na osnovu dostavljene dokumentacije i donošenja odluke o izboru kandidata. Vraćajući se na konkretan predmet, a polazeći od toga da je među strankama nesporno da su prve efektivne radnje Komisije za zapošljavanje na realizovanju navedene konkursne procedure preduzete 12. februara 2024. godine (izvršena selekcija kandidata), a da je Komisija imenovana 23. oktobra 2023. godine (konkurs je zatvoren 13. oktobra 2023. godine), samo po sebi ukazuje da postupanje tijela tuženog zaduženog za provođenje postupka zapošljavanja nije bilo učinkovito, odnosno da radnje nisu preduzimane bez nepotrebnog odgađanja tim prije što iz stanja spisa predmeta i rezultata provedenog dokaznog postupka ne proizlazi da su postojali opravdani ili opravdavajući razlozi za tako dugi vremenski period neaktivnosti tijela tuženog, posebno Komisije za zapošljavanje. Pri tome valja ukazati da „promjena članova Komisije“ (u ovom slučaju zbog prestanka radnog odnosa predsjednika Komisije) u okolnostima konkretnog slučaja nije, niti može biti razlog koji bi opravdao neaktivnost u provođenju navedenog javnog konkursa s obzirom na to da se popunjavanje članova Komisije za zapošljavanje, u smislu odredbe člana 40. Zakona o državnoj službi u tijelima javne uprave, vrši (samo) odlukom gradonačelnika bez posebne i formalne procedure koja bi zahtijevala poseban vremenski period za njeno donošenje. Stoga, u situaciji kada je gradonačelnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine donio Odluku o izmjeni odluke o imenovanju Komisije za zapošljavanje 2. februara 2024. godine (konkurs je zatvoren 13. oktobra 2023. godine), nakon čega je Komisija za zapošljavanje prve efektivne radnje na realizovanju navedenog javnog konkursa poduzela „pred sami kraj“ isteka roka od 90 radnih dana propisanog odredbom člana 42. stav (13) Zakona o državnoj službi, da bi Odbor za zapošljavanje posljednjeg dana (90. radnog dana) tužitelja obavijestilo da je izabrani kandidat i da je dužan dostaviti dokumentaciju kojom potvrđuje da ispunjava opće uvjete i kvalifikacije za radno mjesto u roku od pet radnih dana od dana obavještavanja, takvo provođenje postupka izbora službenika u okolnostima konkretnog slučaja, prema mišljenju ovog suda, ne može biti ocijenjeno kao učinkovito.

Slijedeći navedeno, a pošto je provođenje postupka izbora službenika na radno mjesto stručnog savjetnika iz područja gradnje u Odjeljenju za javnu sigurnost, a potom i djelimično poništenje javnog konkursa za konkretno radno mjesto zahvaćeno povredom konvencijskog prava iz odredbe člana 6. Evropske konvencije i pošto je prvostepeni sud propustio pružiti tužitelju konvencijsku zaštitu, to je valjalo žalbu tužitelja (djelomično) uvažiti i prvostepenu presudu u dijelu stava I izreke, podstavovi prvi i drugi (kojim je odlučeno o zahtjevu tužitelja za poništenje odluke i nalogu tuženom da izvrši ponovni izbor najbolje ocijenjenog kandidata i donese novu odluku o izboru) i stavu II izreke (odluka o troškovima postupka) preinačiti. Presudu je trebalo preinačiti tako što se usvaja dio tužbenog zahtjeva tužitelja kojim je tražio poništenje Odluke o djelimičnom poništenju konkursa kao nezakonite i vraćanje konkursne procedure u fazu u kojoj će Odbor za zapošljavanje, pri

tome da je tužitelj dostavio dokumentaciju traženu službenom zabilješkom od 22. februara 2024. godine (kako to proizlazi iz službene zabilješke od 23. februara 2024. godine), nastaviti da poduzima dalje radnje propisane odredbom člana 42. Zakona o državnoj službi i Pravilnikom o zapošljavanju. U preostalom dijelu stava I izreke, podstavovi tri i četiri (kojima je odbijen zahtjev tužitelja za priznavanje prava na naknadu plate i uplatu doprinosa) prvostepenu presudu trebalo je potvrditi, pri tome da donošenje sudske odluke o zahtjevu tužitelja za priznavanje prava na naknadu plate i uplatu doprinosa zavisi od konačnog ishoda navedene konkursne procedure, a za što se nisu stekli uslovi u konkretnom slučaju.

Presuda broj 96 0 P 149078 25 Rev od 23. septembra 2025. godine – izmjena visine rente i ukidanje obaveze plaćanja rente

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 P 149078 22 P od 30. maja 2023. godine usvojen je tužbeni zahtjev tužiteljice M.Đ. za izmjenu Presude Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 097-0-GžP-07-000017 od 7. decembra 2007. godine tako što je tuženi „Wiener osiguranje Vienna Insurance Group“ a.d. Banja Luka obavezan da tužiteljici M.Đ. na ime rente, uslijed trajnog gubitka radne sposobnosti, umjesto iznosa od 400,00 KM plaća iznos od 1.200,00 KM mjesečno, počev od 20. jula 2022. godine kao dana podnošenja tužbe pa ubuduće, dok za to budu postojali zakonski uvjeti. Istom presudom, stavom II izreke, odbijen je protivtužbeni zahtjev tuženog za izmjenu Presude Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 097-0-GžP-07-000017 od 7. decembra 2007. godine tako što se ukida obaveza tuženog-protivtužioca „Wiener osiguranje VIG“ a.d. Banja Luka da tužiteljici - protivtuženoj M.Đ. na ime rente, uslijed trajnog gubitka radne sposobnosti, plaća novčani iznos od 400,00 KM, te da se utvrdi da sa 1. januarom 2018. godine prestaje obaveza tuženog-protivtužioca da plaća rentu po Presudi Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 097-0-GžP-07-000017 od 7. decembra 2007. godine.

Odlučujući o izjavljenoj žalbi tuženog protiv prvostepene presude, žalbeno vijeće Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je Presudom broj 96 0 P 149078 24 Gž od 19. februara 2025. godine uvažilo žalbu tuženog i preinačilo prvostepenu presudu tako što je stavom I izreke odbilo tužbeni zahtjev tužiteljice, a stavom II izreke usvojilo protivtužbeni zahtjev tuženog.

Protiv drugostepene presude tužiteljica M.Đ. blagovremeno je izjavila reviziju zbog povrede odredaba parničnog postupka, te zbog prekoračenja tužbenog zahtjeva pred Apelacionim sudom i pogrešne primjene materijalnog prava. Tužiteljica je predložila ovom sudu da reviziju uvaži tako što će drugostepenu presudu preinačiti, te u cjelini potvrditi prvostepenu presudu i tužiteljici dosuditi cjelokupne troškove parničnog postupka, ili, opreza radi, da drugostepenu presudu ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Odluka

Revizione vijeće Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je usvojilo stav da revidentica osnovano ukazuje na to da je drugostepeno žalbeno vijeće, odlučujući o žalbi tuženog, uvažavajući žalbu, te odbijajući tužbeni zahtjev tužiteljice kao neosnovan, a usvajajući protivtužbeni zahtjev tuženog utvrđivanjem iscrpljenosti osigurane sume, počinilo povrede odredaba parničnog postupka iz člana 329. stav (1) u vezi sa članom 7. stav (2) Zakona o parničnom postupku i pogrešno primijenilo materijalno pravo (odredbu člana 196. Zakona o obligacionim odnosima), a što je utjecalo na donošenje pravilne i zakonite odluke.

Naime, u okolnostima konkretne pravne stvari, kada je tuženi postavio protivtužbeni zahtjev

za utvrđivanje iscrpljenosti osigurane sume, tada se imalo odlučivati o obavezi tuženog prema tužiteljici u okvirima ugovornih pravila osiguranja, primarno ugovora o osiguranju i polise osiguranja (kako je to zaključio i drugostepeni sud). Prema zapažanju ovog suda, pred prvostepenim sudom, kako to opravdano tužiteljica ukazuje, navedeni dokazi (ugovor o osiguranju, odnosno polisa osiguranja) nisu izvedeni, niti je te isprave/dokaze razmatrao vještak ekonomsko-financijske struke Ž.V. prilikom sačinjavanja svog nalaza i mišljenja od 31. oktobra 2022. godine (taj dokaz je kao isprava izveden čitanjem pred prvostepenim sudom), kao ni vještak ekonomsko-financijske struke M.T. prilikom sačinjavanja svog nalaza i mišljenja od 12. maja 2023. godine, koji je neposredno saslušan na glavnoj raspravi pred prvostepenim sudom. Zbog tih razloga se s pravom revizijom ukazuje na to da nije jasno i da ostaje nepoznato kako je drugostepeni sud utvrdio da tuženi odgovara za štetu tužiteljici do određenog iznosa, jer je navedeno mogao utvrditi samo uvidom u polisu osiguranja, odnosno ugovor o osiguranju, u smislu „kakva i kolika je obaveza osiguravača, ovdje tuženog, i da li je ona nečim ograničena ili nije i ako jeste, kako i na koji način".

Slijedeći navedeno, za ovo reviziono vijeće nije sporno da je izmjenom Odluke o najnižem iznosu osigurane sume koja je objavljena u „Službenom listu SFRJ" broj 18/90 (koju je primarno drugostepeni sud kao relevantnu i odlučujuću ocijenio prilikom odlučivanja o žalbi tuženog, pa na temelju nje zaključio da najniži propisani iznos osigurane sume obavezuje tuženog) propisano da najniži iznos na koji se mora ugovoriti osiguranje od autoodgovornosti za štete pričinjene trećim licima za „ostala motorna vozila" iznosi 1.000.000,00 dinara. Međutim, ocjenjujući da je navedenim normativnim rješenjima za sva osiguravajuća društva propisana identična obaveza (obaveza zaključenja ugovora o osiguranju od autoodgovornosti pri čemu iznos „najniže sume osiguranja" iznosi 1.000.000,00 dinara), uvažavajući i osnovna načela obligacionih odnosa prema kojima su ugovorne strane slobodne da svoje odnose uređuju saglasnim izjavama volja o svim bitnim i sporednim elementima ugovora (član 10. Zakona o obligacionim odnosima), i to u okviru ustava i prinudnih propisa, to su, u konkretnom, ugovorne strane, tuženi sa jedne strane i osigurano lice (štetnik iz navedene saobraćajne nezgode) osiguranu sumu mogli ugovoriti i u većem iznosu od najnižeg iznosa određenog Odlukom o najnižem iznosu osigurane sume, naravno uz plaćanje i odgovarajuće premije osiguranja. Na taj način bi ugovorena suma osiguranja bila ona maksimalna suma do koje osiguravač može isplatiti oštećenima sve štete iz jednog osiguranog slučaja. Pa pošto pred prvostepenim sudom nije proveden dokaz čitanjem ugovora o osiguranju, odnosno polise osiguranja iz kojih bi bio vidljiv tačan iznos osigurane sume, odnosno najviši iznos do kog bi tuženi mogao snositi obavezu plaćanja naknade štete (pri čemu je ostalo neutvrđeno da je to upravo iznos određen navedenom odlukom od 1.000.000,00 dinara), te imajući u vidu i da je pred prvostepenim sudom nesporno utvrđena činjenica da je tuženi tužiteljici na ime rente isplatio iznos veći od protuvrijednosti iznosa od 1.000.000,00 dinara, odnosno 142.857,00 KM, tužiteljica s pravom ukazuje na to da drugostepeno žalbeno vijeće, bez prethodnog uvida u spomenute isprave/dokaze, nije moglo samo na temelju Odluke o određivanju najnižih osiguranih iznosa izvesti zaključak da je najviša osigurana suma koja je obavezivala tuženog na isplatu rente ona koja je navedena u navedenoj odluci, dakle, ne i ona koja je navedena u ugovoru, odnosno polisi osiguranja.

S obzirom na to da je tuženi taj koji je postavio protivtužbeni zahtjev usmjeren na utvrđivanje iscrpljenosti osigurane sume, na njemu je, kao zainteresiranoj stranci za uspjeh u ovom postupku, sukladno odredbi člana 7. stav (1) i člana 246. stav (1) Zakona o parničnom postupku, bila obaveza/dužnost/pravo da iznese sve činjenice na kojima je zasnovao svoj zahtjev i dokaze kojima se utvrđuju te činjenice. Osim navedenog, reviziono vijeće je ocijenilo da je prilikom odlučivanja o protivtužbi tuženog (o utvrđivanju iscrpljenosti osigurane sume) bilo neophodno prethodno pred prvostepenim

sudom izvesti i druge dokaze (a što tuženi nije učinio) u odnosu na određene relevantne činjenice koje su postojale kao takve u momentu nastanka štetnog događaja. Osim primarnog utvrđenja/dokazivanja iznosa ugovorene, a supsidijarno, propisom određene visine sume osiguranja, trebalo je utvrditi i koji je broj oštećenih lica u tom štetnom događaju, koje su vrste šteta koje je svaki od njih (oštećenih) pretrpio, te koje su ukupne vrijednosti/visine tih šteta, a koje su se imale/morale utvrditi prema kriterijima, mjerilima i cijenama na dan štetnog događaja, u koju ukupnu štetu se ima uključiti/uračunati i renta, i to u svom kapitaliziranom iznosu buduće rente (na što je opravdano ukazao i sam tuženi u svojoj žalbi izjavljenoj protiv prvostepene presude). Ukoliko ukupan iznos štete utvrđen na već opisani način ne bi prelazio limit osigurane sume, tada bi organizacija osiguranja bila obavezna oštećenima u potpunosti nadoknaditi štetu i kad visina štete, prema cijenama, odnosno kriterijima u vrijeme donošenja sudske odluke, prelazi iznos osigurane sume. S druge strane, kada bi iznos štete utvrđen na već opisani način bio veći od osigurane sume, tada bi organizacija osiguranja bila dužna da nadoknadi dio štete prema srazmjeri između osigurane sume i tako utvrđenog iznosa štete.

Zbog svih navedenih razloga, s obzirom na prirodu učinjene povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava žalbenog vijeća ovog suda, reviziju tužiteljice valjalo je uvažiti kao osnovanu i Presudu drugostepenog suda broj 96 0 P 149078 24 Gž od 19. februara 2025. godine preinačiti tako što se žalba tuženog odbija kao neosnovana i Presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 P 149078 22 P od 30. maja 2023. godine potvrđuje u st. I i II izreke.

Presuda broj 96 0 Rs 144325 24 Rsž od 29. aprila 2025. godine - povreda prava iz radnog odnosa (ugovor o obavljanju privremenih i povremenih poslova, ugovor o obavljanju posebnih poslova)

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 Rs 144325 22 Rs od 23. aprila 2024. godine tuženi Brčko distrikt Bosne i Hercegovine obavezan je da tužitelju B.B., na ime razlike plate za period od 1. decembra 2018. godine do 30. novembra 2021. godine, isplati ukupan novčani iznos od 15.863,07 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom, kao i da uplati u korist tužitelja pripadajuće doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje na radno mjesto viši stručni saradnik za ostala plaćanja, platni razred VII3, za period počev od 1. decembra 2018. godine do 30. novembra 2021. godine. Višak tužbenog zahtjeva tužitelja koji se odnosi na uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje na dosuđene iznose plata je odbio (stav I). Stavom II izreke presude prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio da se utvrdi da je tužitelj neprekidnim radom kod tuženog u periodu dužem od dvije godine zasnovao radni odnos u Direkciji za finansije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine na radnom mjestu viši stručni saradnik za ostala plaćanja, platni razred VII3, i da se obaveže tuženi da sa tužiteljem zaključi ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Stavom III izreke presude sud je odbio tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio da se utvrdi da je tuženi diskriminirao i povrijedio pravo na jednako postupanje prema tužitelju na osnovu nejednakog tretmana tužitelja sa ostalim licima sa kojima je Direkcija za finansije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao organ tuženog, u 2022. godini zaključila ugovore o obavljanju posebnih poslova, a tužitelju navedeni organ tuženog nije ponudio da zaključi ugovor o obavljanju posebnih poslova.

Prvostepenu presudu tužitelj je pobijao u odbijajućem dijelu stava I izreke pobijane presude (dijelu kojim je odbijen zahtjev za uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje), te u st. II, III i IV izreke pobijane presude.

Tuženi Brčko distrikt Bosne i Hercegovine blagovremeno izjavljenom žalbom pobijao je

prvostepenu presudu u dijelu stava I kojim je obavezan da tužitelju na ime razlike plata isplati novčani iznos od 15.863,07 KM, kao i da u korist tužitelja uplati pripadajuće doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, te u stavu IV izreke pobijane presude (u odluci o troškovima).

Odluka

Žalba tužitelja

Tužitelj je paušalno osporavao pravilnost i zakonitost prvostepene presude u dijelu stava I izreke, a pobijajući prvostepenu presudu u stavu II izreke, neopravdano je ukazivao na to da je obrazloženje prvostepene presude nepravilno i kontradiktorno. Naime, prema ocjeni ovog vijeća, prvostepeni sud je pravilno utvrdio da je tužitelj u vremenskom periodu od oktobra 2015. godine do novembra 2021. godine, na osnovu Ugovora o posebnim poslovima, kao i Ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova, obavljao poslove koji prema svojoj prirodi nisu povremeni, a ni privremeni, nego su takvi poslovi koji su zahtijevali stalni radni angažman s obzirom na to da se radi o poslovima i zadacima radnog mjesta predviđenim za obavljanje u organu javne uprave i sistematizovanim Organizacionim planom Direkcije za finansije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a koji se odnose na radno mjesto viši stručni saradnik za ostala plaćanja. Međutim, iako su nesporne utvrđene nepravilnosti prilikom izvršavanja navedenih ugovora, nema mjesta za žalbenu tvrdnju tužitelja „o prerastanju dvogodišnjeg neprekidnog radnog staža u radni odnos na neodređeno“, jer odredbom člana 46.a) Zakona o državnoj službi u organima javne uprave takva zakonska mogućnost nije predviđena, što opravdava činjenica da se sa tim licima ne zasniva radni, nego isključivo ugovorni odnos, i to za obavljanje one vrste poslova za koje nisu predviđena radna mjesta. U ovom slučaju tuženi nije sa tužiteljem zasnovao radni odnos na određeno ili na neodređeno vrijeme svojom odlukom o izboru na osnovu javno raspisanog konkursa, te zakonom provedene procedure izbora službenika, odnosno namještenika, nego je izbor tužitelja izvršen prostim zaključenjem ugovora o povremenim i privremenim poslovima, a nakon stečenog radnog iskustva kao pripravnika.

Kada pobija pravilnost i zakonitost prvostepene presude sadržane u dijelu III izreke, tužitelj tvrdi da je prvostepeni sud povrijedio odredbu člana 3. Zakona o parničnom postupku „kada o zahtjevu tužitelja nije raspravio u granicama tužbenog zahtjeva“, da nije pravilno primijenio odredbe čl. 2. stav (1), 3. i 15. Zakona o zabrani diskriminacije koje propisuju određene specifičnosti tih postupaka, te da je, uzimajući u obzir izjave svjedoka i zakonskog zastupnika umješača na strani tužitelja, „jasno da je tužitelj učinio vjerovatnom diskriminaciju i da je tada na tuženom bio teret dokazivanja da do diskriminacije nije došlo“. Suprotno žalbenom prigovoru tužitelja, prvostepeni sud u konkretnom slučaju pravilno je interpretirao i primijenio odredbu člana 2. stav (1) i člana 15. stav (1) Zakona o zabrani diskriminacije kada je odbio tužbeni zahtjev tužitelja u tom dijelu, smatrajući da tužitelj nije učinio vjerovatnim da je do diskriminacije došlo u skladu sa tim odredbama, odnosno da je tužitelj po nekom od osnova bio različito tretiran od ostalih (ukupno 26 lica sa kojima su zaključeni „novi“ ugovori o obavljanju posebnih poslova a koji su se nalazili u istoj ili sličnoj situaciji).

Žalba tuženog

Ovaj sud ocjenjuje da navodi kojima tuženi u svojoj žalbi osporava pravilnost ocjene izvedenih dokaza, u biti, predstavljaju prigovore činjenične prirode, kojima iznosi svoju stranačku ocjenu izvedenih dokaza (da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio da je tužitelj obavljao poslove radnog mjesta viši stručni saradnik za ostala plaćanja), koja je različita od sudske ocjene dokaza (prvostepeni sud je zaključio da je tužitelj u spornom periodu obavljao poslove koje prema Organizacionom planu Direkcije za finansije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine obavlja viši stručni saradnik za ostala plaćanja).

Suprotno žalbenoj tvrdnji tuženog, svjedok S.B. u svom iskazu datom pred prvostepenim sudom „potvrdio je da je tužitelj u tom vremenu obavljao sve poslove koji su predviđeni sistematizacijom radnih mjesta a koji se odnose na poslove i zadatke radnog mjesta viši stručni saradnik za ostala plaćanja“, zatim, svjedok T.P. u svom iskazu „potvrdio je da je tužitelj obavljao sve poslove i radne zadatke radnog mjesta viši stručni saradnik za ostala plaćanja a koja su propisana u Organizacionom planu Direkcije za finansije Brčko distrikta BiH, tj. aktom o sistematizaciji radnih mjesta ovog državnog organa“, pri čemu je ovaj svjedok dodatno pred sudom jasno i decidirano pobrojao na što se ti poslovi konkretno odnose. Također, svjedok V.S. je u svom iskazu naveo da je „tužitelj preuzeo dio poslova koji se odnose na poslove koji odgovaraju opisu poslova višeg stručnog saradnika za ostala plaćanja koja su propisana u Organizacionom planu Direkcije za finansije Brčko distrikta BiH (...), jer je nakon tužitelja navedene poslove, prema internoj raspodjeli, počeo obavljati on“. Iskaze svjedoka A.I. i A.Z. prvostepeni sud nije prihvatio u dijelu u kom su tvrdile da tužitelj nije obavljao poslove sistematizovanog radnog mjesta, jer nijedan od svjedoka nije mogao kazati sudu koje je to poslove obavljao tužitelj iz ugovora o posebnim poslovima. Tako opisani radni zadatak nije onaj koji je predviđen za obavljanje Ugovorom o posebnim poslovima (čak i da ga je tužitelj obavljao) pored svih onih predviđenih za radno mjesto viši stručni saradnik za ostala plaćanja. Zbog toga, istaknuta tvrdnja tuženog nije utjecala na pravilnost zaključka prvostepenog suda o tome koju vrstu poslova je obavljao tužitelj.

Dalje, pri utvrđenom činjeničnom stanju da je tužitelj obavljao poslove koji su opisani za sistematizovano radno mjesto viši stručni saradnik za ostala plaćanja prema Organizacionom planu Direkcije za finansije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, prvostepeni sud je pravilno zaključio da mu pripada pravo na jednaku zaradu kao i licu koje bi obavljalo iste poslove prema sistematizaciji tog radnog mjesta. U konačnom sud mu je dosudio ukupan novčani iznos od 15.863,07 KM utvrđen provedenim vještačenjem vještaka ekonomske struke, čijem nalazu i mišljenju parnične stranke nisu prigovarale, kao „razliku između isplaćene naknade po osnovu ugovora o obavljanju posebnih poslova i plate predviđene za to radno mjesto“.

Žalbena tvrdnja tuženog da se radnik na radno mjesto bira „propisanom konkursnom procedurom, a ne ugovorom o posebnim poslovima“ bila je razlog da se odbije kao neosnovan zahtjev tužitelja da se utvrdi da je on svojim obavljenim neprekidnim radom zasnovao radni odnos u Direkciji za finansije, te da se obaveže tuženi da sa tužiteljem zaključi ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

Pošto nisu osnovani žalbeni razlozi zbog kojih tužitelj i tuženi pobijaju prvostepenu presudu, valjalo je žalbe tužitelja i tuženog odbiti kao neosnovane i prvostepenu presudu potvrditi.

Presuda broj 96 0 U 146250 25 Už 2 od 30. maja 2025. godine

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 U 146250 24 U 2 od 18. septembra 2024. godine uvažena je tužba tužitelja, te je poništeno Rješenje Kancelarije gradonačelnika Brčko distrikta BiH - Apelacione komisije broj UP-II-36-000019/22, broj akta: 01.7-0222MS-002/22 od 10. marta 2022. godine u cijelosti i Rješenje Kancelarije gradonačelnika Brčko distrikta BiH - Inspektorata, sanitarnog inspektora, broj UP-I-36-000223/22 od 1. februara 2022. godine u stavu 1. izreke (u ostalom dijelu ovo rješenje je ostalo neizmijenjeno). Ovom presudom je riješena upravna stvar tako da je N.T. stavljen pod zdravstveni nadzor i da mu je naložena izolacija u trajanju od minimalno 10 dana, počevši od 15. januara 2021. godine od 11 sati, a završetak zdravstvenog nadzora i izolacije je određen na osnovu dostavljenog obrasca-nalaza nadležnog ljekara (stav I). Tužena je obavezana da tužitelju,

na ime troškova upravnog postupka i upravnog spora, isplati iznos od 2.365,60 KM u roku od 30 dana od dana prijema prepisa presude (stav II).

Navedenu presudu žalbom je pobijala tužena zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, predlažući da ovaj sud žalbu uvaži i prvostepenu presudu preinači tako što će obustaviti postupak po tužbi tužioca, ili ukinuti presudu i vratiti sudu na ponovni postupak.

Predmet ove upravne stvari je stavljanje pod zdravstveni nadzor i nalaganje da se izoluje tužilac zbog okolnosti da je test na Covid-19 pokazao pozitivan rezultat.

Odluka

Prema ocjeni Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, tužena u žalbi osnovano ukazuje na to da presuda prvostepenog suda nije pravilna i zasnovana na zakonu.

Prije svega, treba istaći da je odredbom člana 25. Zakona o upravnim sporovima propisano da, ako nadležni organ za vrijeme sudskog postupka donese upravni akt kojim se mijenja ili stavlja van snage upravni akt protiv koga je pokrenut upravni spor, te ako u slučaju iz člana 19. ovog zakona naknadno donese upravni akt, taj organ je dužan, pored tužioca, istovremeno pismeno obavijestiti i sud pred kojim je pokrenut spor s tim da sudu treba da dostavi i novi upravni akt. U tom slučaju sud će pozvati tužioca da u roku od 15 dana pismeno izjavi da li je naknadno donesenim upravnim aktom zadovoljan, ili ostaje pri tužbi i u kom obimu, odnosno da li tužbu proširuje i na novi upravni akt, te upozoriti ga na posljedice propuštanja tog roka (stav 1), da će, ako tužilac izjavi da je naknadno donesenim upravnim aktom zadovoljan, ili ako ne da izjavu u roku iz stava (1) ovog člana, sud donijeti rješenje o obustavljanju postupka (stav 2) i da će, ako tužilac izjavi da novim upravnim aktom nije zadovoljan, sud nastaviti postupak (stav 3). Stoga, budući da od tužioca, u skladu sa zakonom, nije tražio pisano izjašnjenje uz upozorenje (prvostepeni sud je, prema podacima spisa ovog predmeta, aktom od 1. jula 2024. godine punomoćniku tužioca samo dostavio podnesak tužene od 20. juna 2024. godine kojim je sud obavijestila o donošenju akta i u njegovom prilogu dostavila rješenje tužene od 14. juna 2024. godine), prvostepeni sud, suprotno navodima žalbe tužene, nije ni imao mogućnost da donese odluku kojom upravnosudski postupak obustavlja. Nepostupanje prvostepenog suda shodno citiranoj odredbi člana 25. Zakona o upravnim sporovima u konkretnom slučaju, prema ocjeni ovog suda, nije utjecalo na pravilnost i zakonitost prvostepene presude, budući da se tužilac posredno, pokretanjem upravnog spora radi poništenja rješenja tužene od 14. juna 2024. godine, izjasnio da nije zadovoljan naknadno donesenim upravnim aktom (naknadnom izmjenom, odnosno djelimičnim proglašavanjem ništavim prvostepenog upravnog akta čije poništenje je tražio u ovom sporu). Tužilac je to učinio i isticanjem zahtjeva da sud tu upravnu stvar riješi tako da mjere izolacije i zdravstvenog nadzora odredi počev od 15. januara 2021. godine, i to od 11 sati, kako je to pravilno rezonovao i prvostepeni sud. S druge strane, radi pravilnog sagledavanja te procesne situacije, treba istaći i da okolnost što je Rješenjem ovog suda broj 96 0 U 146250 23 Už od 30. januara 2024. godine prvostepenom sudu naloženo da navedenu upravnu stvar riješi u sporu pune jurisdikcije (održi raspravu i sam utvrdi činjenično stanje i na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja riješi upravnu stvar presudom, odnosno rješenjem) ne derogira obavezu prvostepenog suda da postupi shodno odredbi člana 25. Zakona o upravnim sporovima, niti uskraćuje mogućnost da, uz kumulativno ispunjenje uslova propisanih zakonom, donese odluku o obustavi upravnosudskog postupka.

Dalje, u žalbi tužena s pravom navodi da odluka prvostepenog suda o troškovima postupka nije pravilna i da nije zasnovana na zakonu, i to u dijelu koji se tiče troškova upravnog postupka koji je prethodio ovom sporu. Njena nepravilnost

se, prije svega, ogleda u tome što je prvostepeni sud, ako je već u postupku meritornog rješavanja konkretne upravne stvari zaključio da je nužno tužiocu dosuditi troškove upravnog postupka, morao izrekom svoje presude prvostepeni upravni akt poništiti i u tački 4. dispozitiva koja sadrži odluku o troškovima upravnog postupka koji je prethodio ovom upravnom sporu (odluku kojom je odbijen zahtjev tužioca za naknadu troškova upravnog postupka kao neosnovan), te stoga što se o troškovima upravnog postupka koji se tiču pravnog zastupanja, za razliku od troškova upravnosudskog postupka (kada se shodno primjenjuju pravila determinisana Zakonom o parničnom postupku) ne odlučuje (samo) na osnovu toga da li je ili nije stranka uspjela sa svojim zahtjevom, već saglasno odredbi člana 99. stav (3) Zakona o upravnom postupku. Pri ocjeni nužnosti i opravdanosti eventualne naknade stranci tih troškova uzimaju se u obzir i okolnosti koje se tiču načina pokretanja upravnog postupka i njegov karakter (učešće više stranaka), način postupanja nadležnih organa prilikom rješavanja određene upravne stvari, pravna priroda upravne stvari koja se rješava (složenost činjeničnih i pravnih pitanja o kojima se raspravlja), kao i okolnosti koje se tiču same stranke - da neposredno (direktno) adekvatno učestvuje i zaštiti svoja prava u upravnom postupku. Prvostepeni sud, donoseći u tom dijelu odluku o troškovima postupka sadržanu u stavu drugom izreke pobijane presude, na taj način nije postupio.

Konačno, prema mišljenju ovog suda, tužena u žalbi osnovano ukazuje na to da su nadležni upravni organi navedenu upravnu stvar riješili u skladu sa uputama ovog suda iz presude od 26. novembra 2021. godine, odnosno saglasno materijalnopravnim i procesnopravnim normama koje regulišu ovu upravnu materiju. Posljedica toga je donošenje odluke (presude) kojom se tužba tužioca ima odbiti kao neosnovana.

Naime, konačnim rješenjem prvostepenog upravnog organa od 17. maja 2024. godine djelimično je proglašen ništavim prvostepeni upravni akt (rješenje od 1. februara 2022. godine), i to „dio tačke 1. dispozitiva rješenja kojim se nalaže izolacija za 14. januar 2021. godine. U ostalom dijelu rješenje ostaje nepromijenjeno“, čime je ostala na snazi odluka prvostepenog upravnog organa sadržana u prvostepenom upravnom aktu da je tužilac bio stavljen pod zdravstveni nadzor i da mu je bila naložena izolacija u trajanju od minimalno 10 dana, počevši od 15. januara 2021. godine, dakle, upravo od dana kada je i sam tužilac potvrdio (a to slijedi i iz ostalih dokaza koji se nalaze u spisu predmeta) da mu je prvostepeni upravni organ (sanitarni inspektor Kancelarije gradonačelnika - Inspektorat Brčko distrikta Bosne i Hercegovine) usmeno naložio stavljanje pod zdravstveni nadzor i u izolaciju u skladu sa odredbom člana 199. Zakona o upravnom postupku (donoseći usmeno rješenje). Pri tome, polazeći od sadržaja odredbe člana 60. stav (1) tačka n) Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i naredbe gradonačelnika od 16. novembra 2020. godine, koji predstavljaju materijalnopravni osnov za postupanje u ovoj upravnoj stvari i donošenje prvostepenog upravnog akta od prvostepenog upravnog organa, a imajući u vidu i odredbe čl. 84. i 85. Zakona o upravnom postupku, dužina trajanja mjere izolacije i zdravstvenog nadzora licima oboljelim od korona-virusa određuje se u danima, a ne i u satima, kako to tužilac u ovom upravnom sporu zahtijeva. Dakle, opšta pravila upravnog postupka jasno propisuju da se rokovi određuju na dane, mjesece i godine, da za preduzimanje pojedinih radnji u postupku mogu biti određeni rokovi i da ih određuje, ako rokovi nisu određeni zakonom ili drugim propisom, s obzirom na okolnosti slučaja, službeno lice koje vodi postupak, a naredba gradonačelnika od 16. novembra 2020. godine decidirano uređuje da se licu oboljelom od zarazne bolesti izazvane korona-virusom (COVID -19) dužina trajanja mjere izolacije i zdravstvenog nadzora utvrđuje u trajanju od najmanje 10 dana (član 3) i da je početak trajanja te mjere datum testiranja (uzimanja uzorka), odnosno datum posljednjeg kontakta s licem oboljelim od zarazne bolesti izazvane korona-virusom, ili licem koje je bilo

izloženo zaraznoj bolesti na takav način da je postojala mogućnost da se zarazi (član 4. stav 1). Iz toga slijedi jasan zaključak da je početak trajanja izrečene mjere izolacije i zdravstvenog nadzora, polazeći od činjenica utvrđenih tokom prvostepenog upravnosudskog postupka, a imajući u vidu i rješenje prvostepenog upravnog organa od 17. maja 2024. godine, nadležni upravni organ (sanitarni inspektor) tužiocu, u svemu saglasno materijalnopravnom propisu koji uređuje tu materiju i opštim pravilima upravnog postupka u Distriktu, odredio počevši od 15. januara 2021. godine, bez obaveze da taj rok posebno određuje izražavajući i sat (čas) njegovog početka, kako to sa pravom tužena ističe u žalbi.

Na kraju, treba reći i da je odluka nadležnih upravnih organa kojom je odbijen zahtjev za naknadu troškova upravnog postupka (tačka 4. dispozitiva prvostepenog upravnog akta) koji se tiču pravnog zastupanja stranke (sada tužioca) u svemu pravilna i zakonita, odnosno zasnovana na ispravnom zaključku da ti troškovi postupka nisu bili nužni i opravdani, shodno odredbi člana 99. Zakona o upravnim sporovima (strana 3. obrazloženja prvostepenog upravnog akta i strana 4. obrazloženja konačnog upravnog akta). Na to ukazuje pravna priroda te upravne stvari (ne radi se o složenoj upravnoj stvari, nadležni organi su dobili jasne upute suda za postupanje) a posebno okolnosti koje se tiču same stranke- da neposredno (direktno) adekvatno učestvuje i zaštiti svoja prava u upravnom postupku. Naime, stranka u upravnom postupku koji je prethodio ovom sporu, osim toga što je „potpuno poslovno sposobna i što joj je jasno pravno zastupanje i obaveze koje se odnose na predmet upravnog postupka“, kako je to zaključio prvostepeni upravni organ, ujedno je i diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom, odnosno sudija Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u vrijeme dok je vođen upravni postupak) sa dugogodišnjim iskustvom u radu zbog čega je apsolutno sposoban da neposredno (direktno) adekvatno učestvuje i zaštiti svoja prava u upravnom postupku.

Slijedeći izloženo, žalbu tužene valjalo je usvojiti, prvostepenu presudu preinačiti i tužbu tužioca odbiti kao neosnovanu.

Iako, u pravilu, odbijanje tužbe u upravnom sporu povlači i odbijanje zahtjeva tužitelja za naknadu troškova upravnosudskog postupka, u konkretnom slučaju pravilnom primjenom odredbe člana 130. stav (2) u vezi sa odredbama čl. 120. i 121. Zakona o parničnom postupku i odredbom člana 32. Zakona o upravnim sporovima, prema ocjeni ovog suda, tužitelj ima pravo na naknadu troškova upravnosudskog postupka sve do 3. jula 2024. godine, odnosno do momenta kada mu je sud aktom od 1. jula 2024. godine dostavio podnesak tužene od 20. juna 2024. godine kojim je tužena obavijestila sud o donošenju i u njegovom prilogu dostavila svoje rješenje od 14. jula 2024. godine. Donošenjem tog rješenja nastupila je konačnost rješenja prvostepenog upravnog organa od 17. maja 2024. godine), jer je sve do tog momenta tužba tužioca bila osnovana (tada je u ovom sporu tužitelj obaviješten da je postalo konačno rješenje kojim je djelimično proglašen ništavim prvostepeni upravni akt, odnosno izmijenjen je tako da trajanje navedenih mjera tužiocu počinje od 15. januara 2021. godine). Tužiteljev zahtjev, opredijeljen na usmenoj raspravi pred prvostepenim sudom za naknadu troškova upravnosudskog postupka koji su nastali nakon tog momenta, odbijen je kod toga da su se vođenje upravnosudskog spora i traženje da sud usvoji tužbu, i pored izmjene osporenog upravnog akta, u potpunosti pokazali kao neosnovani.

Presuda broj 96 0 K 107336 25 Kž 2 od 4. jula 2025. godine – izmjena optužbe, *reformatio in peius*

Činjenice i žalbeni navodi

Optužnicom Tužilaštva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj T18 0 KTPO 0010999 17 od 16. novembra 2017. godine, koja je izmijenjena podneskom od 25. aprila 2019. godine, optuženom J.I. stavljeno je na teret da je počinio produženo krivično djelo poreska utaja

iz člana 267. stav (2) u vezi sa stavom (1) i članom 55. Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 K 107336 18 K od 28. decembra 2020. godine optuženi J.I. proglašen je krivim zbog produženog krivičnog djela poreska utaja iz člana 267. stav (2) u vezi sa stavom (1) i članom 55. Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od pet godina. Istom presudom optuženi je obavezan da na ime imovinskopravnog zahtjeva, kao i zahtjeva za naknadu štete isplati oštećenom Brčko distriktu Bosne i Hercegovine iznos od 318.310,84 KM u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja, te da plati troškove krivičnog postupka u iznosu od 697,50 KM i paušal za rad suda u iznosu od 200,00 KM, sve u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Rješenjem Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 K 107336 21 Kž od 23. septembra 2021. godine uvažena je žalba branioca optuženog J.I., pa je Presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 K 107336 18 K od 28. decembra 2020. godine ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. Razlog ukidanja jeste postojanje okolnosti koje izazivaju razumnu sumnju da postupajući sudija nije bio nepristrasan. Naime, postupajući sudija nakon što je razmatrao sporazum o priznanju krivice koji mu je dostavljen na glavnom pretresu, te nakon što se upoznao sa priznanjem optuženog i drugim činjenicama koje se utvrđuju prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivice nije mogao nastaviti suđenje u navedenom predmetu, već je morao biti izuzet.

Nakon ponovnog suđenja, tokom kojeg je tužilac izmijenio optužnicu podneskom od 11. juna 2024. godine, Osnovni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je Presudom broj 96 0 K 107336 23 K 2 od 1. avgusta 2024. godine optuženog J.I. oslobodio optužbe da je počinio produženo krivično djelo poreska utaja iz člana 267. stav (2) u vezi sa stavom (1) i članom 55. Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine na osnovu člana 284. stav (1) tačka c) Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, primjenjujući načelo *in dubio pro reo*. Oštećeni Brčko distrikt Bosne i Hercegovine sa imovinskopravnim zahtjevom upućen je na parnični postupak, a optuženi je oslobođen obaveze plaćanja troškova krivičnog postupka i odlučeno je da oni padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Protiv navedene presude žalbu je podnijelo Tužilaštvo Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Odluka

Razmatrajući i analizirajući žalbu i navode Tužilaštva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te materijalnu dokumentaciju u spisu, a naročito činjenicu koju je zanemario prvostepeni sud, da je u ovom krivičnom postupku presuda protiv optuženog po žalbi branioca ukinuta Rješenjem ovog suda broj 96 0 K 107336 21 Kž od 23. septembra 2021. godine i da je predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje, prvostepeni sud je bio obavezan da vodi računa o načelu zabrane *reformatio in peius* iz člana 307. Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, koje glasi: „Ako je podnesena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu." Naime, tužilac je 11. juna 2024. godine podnio sudu izmijenjenu optužnicu koja je izmijenjena na glavnom pretresu održanom 29. jula 2024. godine. Sadržina navedene izmjene se sastoji u tome da je tužilac, mijenjajući optužnicu u radnjama izvršenja krivičnog djela za koje se teretio optuženi potvrđenom optužnicom, dodao subjektivne elemente svijesti i htijenja optuženog za izvršenje navedenog krivičnog djela, što čini umišljajno izvršenje navedenog krivičnog djela kao psihički odnos optuženog prema izvršenom krivičnom djelu, budući da se krivično djelo poreska utaja može izvršiti samo sa direktnim umišljajem. Navedeni elementi nisu bili sadržani u potvrđenoj optužnici,

nego je tužilac inkorporirao tu subjektivnu komponentu navedenog krivičnog djela izmijenjenom optužnicom od 11. juna 2024. godine. Dakle, do tog momenta radnje izvršenja krivičnog djela onako kako su bile opisane u potvrđenoj optužnici, uslijed nedostatka obavezne subjektivne komponente krivičnog djela, to jest umišljaja, nisu predstavljale krivično djelo, pa bi pri takvom stanju stvari bilo nužno donijeti presudu kojom se optuženi oslobađa optužbe na osnovu člana 284. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Međutim, prvostepeni sud, kao što i proizlazi iz obrazloženja, prihvatio je navedenu izmjenu optužnice u pogledu subjektivnih elemenata krivičnog djela za koje je optuženi proglašen krivim, a potom, nakon ocjene dokaza, optuženog oslobodio optužbe na osnovu člana 284. stav 1. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, jer nije dokazano da je počinio navedeno krivično djelo.

S tim u vezi, ni za ovaj sud nije bilo upitno da tužilac, u skladu sa odredbom člana 275. Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (izmjena optužbe), ako ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju na to da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, može da izmijeni optužnicu na glavnom pretresu, odnosno tužilac ima pravo da tokom glavnog pretresa disponira optužnim aktom u skladu sa ocjenom izvedenih dokaza. Međutim, već spominjana odredba člana 307. Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine propisuje da, ako je žalba podnesena samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu. To je situacija kao u konkretnom slučaju, prvobitna presuda je ukinuta i predmet upućen na ponovno suđenje isključivo zbog uvažavanja žalbe branioca optuženog, jer protiv prvostepene odluke žalbu nije podnosio tužilac. Iz navedene odredbe jasno proizlazi da se zabrana *reformatio in peius* iz člana 307. Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine odnosi na dopuštanje da se uzmu u obzir izvršene izmjene koje prilikom donošenja presude idu na štetu optuženog, ali ne i na izmjene optužnog akta. Naime, pravo tužioca da disponira optužnim aktom ne znači istovremeno obavezu suda da tu izmjenu optužnice prihvati, nego da vodi računa o tome u skladu sa pravilom iz člana 307. Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je prvostepeni sud propustio da postupi na navedeni način, posljedica prihvatanja navedene izmjene optužnice bila je povreda Krivičnog zakona na štetu optuženog iz člana 298. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, to jest da li je djelo za koje se optužuje optuženi krivično djelo, na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, u skladu sa članom 306. Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Zbog toga je donio presudu kojom se optuženi oslobađa optužbe na osnovu člana 284. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. U takvoj situaciji bilo je bespredmetno ispitivati žalbene navode istaknute u žalbi tužioca.